

Naḥum

Hudaning Ninawaning halakiti toʻjruluk pərmani

¹ Ninawə xəhəri toʻjrisida yükləngən wəhiy — Əlkoxluk Naḥum kərgən alamət kərünüx hatiriləngən kitab. □

² Pərwərdigar otluk muḥəbbətlik, intikam aloquqi bir Hudadur;
Bərḥək, Pərwərdigar bir intikam aloquqi,
Dəroʻzəp Igisidur;
Pərwərdigar yawliridin intikam alidu,
Düxmənliri üqün adawət saqlaydu. ■

³ Pərwərdigar asanliqqa aqqiqlanmaydu,
Küq-kuḍrəttə uluqdur,
Gunahı barni heq aqlimaydu;
Pərwərdigar — Uning yoli qara quyunda wə borandidur,
Bulutlar Uning ayaqliri purqiratkan qangtozangdur.

⁴ U dengizqa tənbiḥ berip uni quruk qilidu,
Barliq dəryalarni kurutiwetidu;
Baxan qaojirap ketidu,
Karməlmü həm xundak bolidu;

□ **1:1 «Yükləngən wəhiy»** — ibraniy tilida «Massa» (asasiy mənisi «yük») degən bir səz bilənla ipadilinip həm «wəhiy» həm «pəyoqəmbərning zimmisigə yükləngən bir wəzipə» degən ikki mənini əz iqigə alidu. ■ **1:2** Mis. 20:5

Liwandiki gül-giyahmu kaojiraydu.□

⁵ Taoqlar uning aldida titrəp ketidu,
Dənglər erip ketidu,
Yər yūzi Uning huzuri aldiqə kətürüldü,
Jahan həm uningda barliq yaxawatqanlarmu
xundak bolidu.■

⁶ Kim Uning oʻzəzi aldida tik turalisun?
Kim Uning aqqiqining dəhxitidə kəddini kerip
turalisun?

Uning dərəzəzi ottək təküldü,
Uning aldida taxlar yerilidu.

⁷ Pərwərdigar mehribandur, külpətlik kündə
baxpanahdur;

Əzigə tayanqanlarni U bilidu.■

⁸ Birak exip taxkan kəlkün bilən xu yəрни
pütünləy tügəxtüridu,

Qarangoquluk uning düxmənlirini qoʻqlaydu.□

⁹ Silər Pərwərdigar bilən qarxilixip nemə oy-
lawatisilər?

□ **1:4 «Barliq dəryalarni qurutiwetidu; Baxan kaojirap ketidu, Karməlmü həm xundak bolidu; Liwandiki gül-giyahmu kaojiraydu»** — Baxan wə Liwanda həl-yeqin kəp, bək mol bolidu; ularning otlakliri intayin munbət idi. Karməl bolsa Israilda həl-yeqin əng kəp bolidiqan jay; u «kaojirap kətkən» bolsa, baxqa jaylar tehimu xundak bolatti.

■ **1:5** Mis. 19:18; Zəb. 18:7-9; 29:4-6; 97:4, 5; 114:4.

Yo. 3:16 □ **1:8 «Birak exip taxkan kəlkün bilən xu yəрни pütünləy tügəxtüridu»** — «exip taxkan kəlkün»

pəyoʻəmbərləning yazmilirida adəttə kəqmə mənidə kollinilip «tajawuz qiləuqi qorqunqluk qoxun»ni kərsitidu. Birak «Naḥum» degən uxbu qismida, u həm əsli mənisdə (kəlkün) bilən kolliniloqan həm «tajawuzqi qoxun» degən kəqmə mənidimu kolliniloqan. Ninəwə xəhiri Tigris dəryasining exip texixi həm Babil qoxuni təripidin yər bilən təng qilinoqan. «Xu yər» bəlkim Ninəwə xəhirini kərsitidu.

U ixliringlarni pütünləy tügəxtüridu;

Yamanlik silərdin ikkinçi ketim qikmaydu.□

10 Ular qamoqaktək bir-birigə qirmixiwaloqan bolsimu,

Əz həraqliridin süzmə bolup kətkən bolsimu,

Ular quruk pahaldək pütünləy yəp ketilidu.□

11 Səndin Pərwərdigarqa rəzillik oyliuquqi qikqanidi,

U Iblisning bir nəsihətqisidur. □

12 Pərwərdigar mundak dəydu: —

«Ularning təyyarlikliri toluk, sani zor kəp bolsimu,

Ular ohxaxla üzüp taxlinidu,

□ **1:9 «U ixliringlarni pütünləy tügəxtüridu»** — yaki «U Əzi qilmaqçi boləqinini bəribir ada qilidu». **«Yamanlik silərdin ikkinçi ketim qikmaydu»** — kona zamanlardiki nuroqun «wəyran qilinoqan» xəhərlər keyin qayta quruloqan. Məsilən, Yerusalem xəhiri az degəndə bəx ketim qaytidin quruloqan. Biraq Ninəwə xəhiri oqulitiwetilgəndin keyin pütünləy yəp keti. □ **1:10 «Əz həraqliridin süzmə bolup kətkən bolsimu,...»** — pəyoqəmbər muxu yərdə, Ninəwə xəhəridiki həmmə puqra məst boləqan waqtida wəyran qilinidu, dəp puritidu. **«Ular quruk pahaldək pütünləy yəp ketilidu»** — mənisi bəlkim «kəydürülidu». Baxqa birnəqqə hil təjəmilər uqrixi mumkin. □ **1:11 «U Iblisning bir nəsihətqisidur»** — «Iblis» muxu yərdə ibraniy tilida «Belial» deyilidu. Bu səz Təwratta adəttə Xəytanning əzini kərsitixi mumkin. Baxqa təjəmilərdə «rəzil», «ərziməs» degən mənilərdə kelidu. Mumkinçiliki barki, bu «Iblisning nəsihətqisi» Sənnahəribni kərsitidu (Sənnahərib miladiyədin ilgiriki 702-yili Yəhudaqqa kattik hujum qiloqan. Uning məoqlubiyiti həm əlümi Təwratta, «Yəxaya» 36-38 bablarda hatiriləngən). Undak boləqanda, Naḥum pəyoqəmbər əzining bu bəxaritinə məzkur kitabni rəsmiy toplaş pütüküzüxtin 50 yil burun, yəni yax waqtida hatiriləngən bolidu.

Xundaqla kəlməskə ketidu;
Mən sanga azar kılōinim bilən, *i həlkim*,
Kəytidin sanga azar kılmaymən. □

¹³ Həzir Mən uning boyunturukini boynungdin
sundurup eliwatimən,
Wə asarətliringni bəsüp taxlaymən.

¹⁴ Pərwərdigar sən toqruluk pərman
qūxürgənki,
Sening naming kəytidin terilməydu;
Butungning öyidin Mən oyma həykəl, kuyma
həykəlni yokitimən;
Mən kəbrəngni təyyarlawatimən,
Qünki sən pəsəndidursən. □

¹⁵ Mana taqlar üstidə, hux həwərnı elip
kəlgüqining ayaqlirioḡa,
Aram-hatirjəmlıknı jakarlıoḡuqining ayaqlirioḡa
kəra!
Həytliringni təbriklə, i Yəhuda, iḡkən
kəsəmliringni ada kıl;

□ **1:12 «Ularning təyyarlıqliri toluḡ, sani zor kəp bol-sımu,... »** — «təyyarlıqliri toluḡ, sani zor kəp» — bu Asuriyəliklərnıng əzlırını təswirləxkə daim ixlıtidiḡan ibarə. **«Ular ohxaxla üzüp taxlınidu, xundaqla kəlməskə ketidu»** — ibarəniy tilidə «kəlməskə ketidu» degən bu səz bəzidə «tamqılap-tamqılap yoḡap ketidu» degənnı bildürıdu. □ **1:14 «Pərwərdigar sən toqruluk pərman qūxürgənki, senıng naming kəytidin terilməydu; ...»** — Huda muxu yərdə kəytidin Asuriyə padıxahıḡa səz kılıdu. «Sening naming .. terilməydu» — bu bəlkim ikki bislik səz. Birinḡidin Asuriyə padıxahıḡıng həḡ nəslı qalmaydu; ikkinḡidin, unı əslitidiḡan həḡ abidilər, hatirə taxlar qalmaydu (Asuriyə padıxahlırı əslidə ḡong-ḡong abidə taxlırioḡa nəhayiti amraq idi). **«Mən kəbrəngni təyyarlawatimən»** — baxḡa birhil tərjimisi «Mən unı (yəni padıxahıḡıng buthanisını) kəbrəng kılıp bəkitimən».

Qünki u rəzil boluqı zeminıngdin ikkinqi
 ətıməydu;
 U pütünləy üzüp taxlanıqan bolıdu. □ ■

2

Ninəwəning ḥalak boluxining təswirliri ••••
Huda Ninəwəgə qaytidin söz qılıdu

¹ Bitqit qıldıoqan birsi kəz aldingoqıla kəldi;
 Əmdi istihkam üstidə kəzət qıl,
 Yoloqa qara, belingni baqla, küqliringni yioip
 tehımu küqəyt! □

² (Qünki Pərwərdigar Yaqupning xan-xəripini
 əsligə kəltürdi,
 Uni Israilning xan-xəripigə layıq dərıjıdə əsligə
 kəltürdi;
 Qünki qurukdıoquqılar ularni qurukdap
 qoyıqanıdı,

□ **1:15 «Mana taqlar üstidə, hux həwərnı elip kəlgüqıning ayaqlırioqa, aram-hatırjəmlıknı jakarlıoquqıning ayaqlırioqa qara!»** — muxu hux həwərnıng məzmunı bəlkim Ninəwə xəhırı wəyran bolup, Hudanıng həlqıgə hatırjəm künlər kəldi, degənlik. ■ **1:15** Yəx. 52:7; Rim. 10:15 □ **2:1 «Bitqit qıldıoqan birsi kəz aldingoqıla kəldi»** — demək, birsi sən Ninəwəning aldıoqa kelip sanga ḥujum qılıdu. **«Əmdi istihkam üstidə kəzət qıl, yoloqa qara, belingni baqla, küqliringni yioip tehımu küqəyt!»** — bu kinayilik, həjwiw gəp — Ninəwəliklər jənggə xunqə kəp təyyarlıq qıloqan bolsımu, həmmisi bikar bolıdu.

Ularning üzüm tal xahlirini wəyran
kiloqanidi).□ ■

³ *Bitqit kiloquqining* palwanlirining qalkanliri
kizil boyaldi,

Uning baturliri pərangdə kiygüzüldi;

Təyyarlik künidə, jəng hərwiliri polatning ju-
lasida yaltirap ketidu,

Nəyzilər oynitilidu;□

⁴ Jəng hərwiliri koqilarda güdürlixip qepixi-
watidu;

Kəng yollarda bir-birigə sokulidu;

Ularning qiyapiti məx'əllərdək bolidu,

Ular qaqmaqlardək yügürüxidu.

⁵ *Sərdar* əmiririgə əmr qüxüridu;

Ular yürüx kiloqinida aldirioqinidin bir-birigə
putlixip mangidu;

□ 2:2 «**Pərwərdigar Yakupning xan-xəripini əsligə kəltürdi, uni Israilning xan-xəripigə layik dərjide əsligə kəltürdi**» — oqurmənlər bəlkim esigə kəltüriduki, Huda Yakup pəyoqəmbərgə yəngi isim qoydi, yəni «Israil» dəp koydi. «Yakup»ning mənisi «aldamqi» yaki «baxqining ornini baskuqi», «Israil»ning mənisi «Huda bilən billə boləqan xahzadə». Demək, Huda Yakupning əgri-tokay yollirini əzgərtip, uningəqə parlaq keləqək bərgən. Xuning bilən Muqəddəs Kitabta, «Yakup» bəzi waqitlarda Israilning «kona təbiiti»ni, yəni Huda əq kərgən yaman illətirini kərsitidu. **«Qünki kurukdioquqilar ularni kurukdap koyəqanidi, ularning üzüm tal xahlirini wəyran kiloqanidi»** — Asuriyə Israil həm Yəhudani kəp qetim hərhil usul (bulangqilik, jazanihorluk, baj-selik qatarliqlar) bilən «kurukdap koyəqanidi». ■ 2:2 Zəb. 80:12-13; Yəx. 10:12

□ 2:3 «**Bitqit kiloquqining palwanlirining qalkanliri kizil boyaldi**» — «qalkanliri kizil boyaldi» mumkinqiligi barki, Asuriyə ləxkərliri jənggə təyyaranoqinida qalkanlirini kizil rəngdə boyap koyatti.

Ninəwəning sepiloʻa qarap aldiraydu,
Baxlirioʻa bolsa «muḥasirə kalkini»
 təyyarlinidu.□

⁶ «Dəryalarning dərʷaziliri» eqilidu,
Padixahning ordisi erip ketidu.□

⁷ Huzzabning bolsa uyatliri eqilidu —
Düxmən tərripidin yalap epketilidu,
 Dedəkliri huddi pahtəklərninɡ sadasidək aḥ-uḥ
 tartip,

□ **2:5 «Sərdar əmirlikigə əmr güxüridu»** — «sərdar» ibraniy tilida «u» deyilidu. Bizningqə düxmənlərninɡ sərdarini kərsitidu (1-ayətni kərüng). Bəzi alimlar «u» Asuriyə padixahni kərsitidu, dəp qaraydu. Undək boləqanda, ayət Asuriyəliklərninɡ jiddiy mudapiə təyyarlikə qiliwatqinini kərsitidu. **«Baxlirioʻa bolsa «muḥasirə kalkini» təyyarlinidu»** — «muḥasirə kalkini» — əskərlər sepiloʻa ḥujum qilip ərüməkqi boləqanda, baxlirini qoʻqdax üqün bax üstigə qong bir qalkandək nərsini kətürüp yürətti. Baxқа birhil tərjimisi: «kalkanlik potəy».

□ **2:6 «Dəryalarning dərʷaziliri» eqilidu, padixahning ordisi erip ketidu»** — «dəryalarning dərʷaziliri» degənlik nemə mənisi? Tigris dəryasining tarmaq-erikliri Ninəwə xəḥiridin ətətti. Dəryalar sepildin ətəkən jaylarda kemilərnini ətüzüx-ətüzməslük üqün ḥəm baxқа jaylarda su ekimlirini tizginləx üqün dərʷaza-taqaklar bekitilgənidi. Dəl Ninəwə xəḥiri muḥasirigə elinoqan qaoqda dərya texip, uning taxqi sepilining 3 kilometrlik qismini ekitip kətəkən. Xuning bilən Babil qoxuni bəsüp kirip, andin iḥki sepiloʻa ḥujum qilixқа kirixti. «Padixahning ordisi erip ketidu» — Bəlkim padixah ḥəm ordidikilərninɡ yüriki qorqunqtnin erip kətəkənlikini kərsitidu. Padixah barlik bayliklirini yooqan bir güllhan qilip, ətzi wə kenizəklirini gulhanning üstidə keydürüwalidi. Bəzi alimlar bu sözni jismani tərəptin: «orda (dərya ekimi bilən) ekip ketidu» dəp qüxinidu.

Məydilirini urup ketidu.□

⁸ Ninəwə apiridə boləandin beri kəl süyidək *tiŋq* bolup kəldi,

Birəq ular həzir qeqip ketidu...

Əy tohta! Əy tohta!

— Birəq heqkim kəynigə qarimaydu.□

⁹ Kümüxlərnə buliwelinglar, altunlarnə buliwelinglar;

Qünki uning xəwkətlik həzinisidiki kimmət qaqa-kuqilirining sani yoqtur.

¹⁰ U quruqdaləan, wəyran qilinəan, bərbat boləan!

Yüriki erip ketidu,

Tizliri bir-birigə jaləqlap təgməktə;

Bəlliri toləaq tutqandək toləqinidu,

Barlıq yüzlər tatirip ketidu.■

¹¹ Kəni, xirlarning uwisi?

Yax xirlər ozuklinidəan jay,

Xir, qixi xir, xir arslini heqkimdin qorqmay

□ **2:7 «Huzzabning bolsa uyatliri eqilidu»** — «Huzzab» bolsa bəlkim Ninəwə hanixining ismi (bu isim ularning bir ayal butining ismi, yəni «ixtar» degən isim bilən munasiwətlik). Padixah özini köydüriwaləqini bilən hanix əzi tirik kəlip rəswa qilinip, dedəkliri bilən kulluqqa əwətilidu. Bəzi alimlarning baxqa birhil təjmisini bar — «Mana bu xundaq bekitilgəndur, — uning (Ninəwə xəhiring) uyatliri eqilidu...». □ **2:8 «Ninəwə apiridə boləandin beri kəl süyidək tiŋq bolup kəldi, birəq ular həzir qeqip ketidu...»** — baxqa birhil təjmisini «Ninəwə bir kəl süyidəktur, birəq həzir suliri yoqap ketidu...». ■ **2:10** Qan. 1:28; 20:8; Yə. 2:11; 5:1; 7:5; Yəx. 13:7, 8; 21:3; Əz. 21:12.

yüргән jay кeni?□

¹² Xir öz arslanlirini қандuruxқа owlarni titmatitma қилоғаниди,

Qixi xirliri үқүн owlarni бооққаниди;

Өңкүрлirini ow билән, uwilirini olja билән тохқузоғаниди.

¹³ Mana, Mән sangа қарximән, — дәydu samawi қоxunlarning Sәrdari болоған Pәrwәrdigar;

Mән sening jәng ҳarwiliringni is-tütәkkә aylan-durup keydüriwetimән;

Қилиқ yax xirliringni yәwatidu,

Owangni yәр yüzidin elip taxlaymән;

Әлқiliringning awazliri қayta һеқ anglan-maydu.□

3

Ninәwәning һalak boluxidiki sәwәblәр

¹ Қанлик xәһәргә way!

U yaloғanқilik, zulum-zorawanlik билән toлоған,

U olja elixtin һеқ қол үзгән әмәs!□

² Ah, қамқining қarsildaxliri!

Qaқlirining daқangxiwatқан,

□ **2:11 «Кeni, xirlarning uwisi? Yax xirlar ozuklinidioған jay, xir, qixi xir, xir arslini һеқkimdin қorkmay yүргән jay кeni?»** — xir Asuriyә imperiyәsining simwoli idi. □ **2:13**

«Mән sening jәng һarwiliringni is-tütәkkә aйландurup keydüriwetimән» — ibraniy tilida «Mән uning jәng һarwilirini is-tütәkkә aйландurup keydüriwetimән». □ **3:1 «Қanlik xәһәргә way!»** — «қанлик xәһәр» Ninәwә xәһirini kәrsitidu,

әlwәttә; 1-3-ayәtlәrdә, bәsүp kirgән қоxunliri, xundaқla ularning қirоғinқilіқі tәswirlinidu.

Atlarning qarqiwatқан,
 Pingildap ketiwatқан jəng ḥarwilirining
 sadaliri!

³ Kara, atlık ləxkərlərninḡ kangkixliri,
 Kılıqlarınḡ walildaxliri,
 Nəyzilərninḡ palildaxliri,
 Öltürülgənlərninḡ köplüki,
 Ölüklər dəwə-dəwə!
 Jəsətlərninḡ sani yoqtur;
 Ular jəsətlərgə putlixidu.

⁴ — Şəhirlərninḡ piri u,
 — Əllərnı pəḥixiwazlıkı,
 Jəmətlərnı şəhirliri bilən setiwetidu;
 Sən xerinsuhən pəḥixininḡ nuroqun pəḥixilikliri
 tüpəylidin,□

⁵ Mana, Mən sanga qarxilixip qıqqanmən, —
 — dəydu samawiy qoxunlarning Sərdari bolıqan
 Pərwərdigar,
 Kənglikinḡning etikini qayrip yüzünggə yepip,
 seni axkarilaymən,
 Əllərgə uyat yərlirinḡni,
 Padixahlıqlarəqa nomusunḡni kərsitimən.

⁶ Üstünggə nijasətnı taxlaymən,
 Seni xərməndiqilikdə qaldurimən,
 Seni rəswa qilimən.

⁷ Wə xundaq boliduki,

□ **3:4 «Şəhirlərninḡ piri u»** — «u» bu yərdə Ninəwə xəḫirini kərsitidu. «u... əllərnı pəḥixiwazlıkı, jəmətlərnı şəhirliri bilən setiwetidu; sən xerinsuhən pəḥixininḡ nuroqun pəḥixilikliri tüpəylidin,...» — Ninəwədikilər rəḫimsizlik, zorawanlıqtın ḥəwəs aloqan bolupla qalmay, yənə kəp əllərgə kəp jadugərlik ḥəm hurapatlıq ər-p-adətlirini ḥəm əzlrininḡ paskına butpərəslikini tarqatqanıdi.

Seni kergənlərnin ħəmmisi səndin keqip: —
«Ninəwə wəyran kılındi! Uning üqün kim ħaza
tutidu?» — dəydu;

Mən sanga təsəlli bərgüqilərnə nədin tepip
berimən?□

⁸ Sən dəryalarning otturısında turəqan,

Ətrapıda sular boləqan,

Istihkəmi dengiz boləqan,

Sepili dengiz boləqan No-Amon xəhəridin
əwzəlməsən?

⁹ Efiopiyəmu, Misirmu uning küq-қudriti idi,

Ularınin küqi qəksiz idi;

Put ħəm Liwiyəliklər uningəya yadəmqi idi;□

¹⁰ Umu elip ketilip, əsirlikkə qüxkən;

Barlıq koqa bəxida bowəqliri qərüp taxliwetildi;

Ular uning mətiwərliri üqün qək taxlidi,

Uning barlıq ərbəbliri zənjirdə baqlanəqanidi.□

□ **3:7 «Mən sanga təsəlli bərgüqilərnə nədin tepip berimən?»** — Naḥum pəyqəmbər muxu yərdə səz oyini kəlip əzining ismi («təsəlli bərgüqi» degən mənidə) üstidə kinayilik, ħəjwiyy gəp kəlidu. U əzining Yəḥuda həlqigə bəxərliri bilən təsəlli bərgənidi. Biraq «Ninəwə xəhəri üqün «Naḥum»lar nədin tepilidu?».

□ **3:9 «Put ħəm Liwiyəliklər uningəya yadəmqi idi»** — «Put» degən yurt ħəzirki Somaliyə. «Liwiyə», yəni «Libya»ning qədimki ismi «Kux».

□ **3:10 «Umu (No-Amonmu, 8-ayətni kərüng) elip ketilip, əsirlikkə qüxkən; barlıq koqa bəxida bowəqliri qərüp taxliwetildi,....»** — Misirdiki qong xəhər «No-Amon» intayin mustəhkəm, ħətta Asuriyə xəhəridin təhimu «yengilməs» idi. U Nil (dengizdək kəng boləqan) dəryasining tət ekimi arisəya jaylaxqan bolup, 20000 jəng ħərwisi, 100 dərwazilik zor egiz sepili bar, tət məmləkət bilən ittəpəkdax idi. Xunga u «yengilməs bir xəhər» dəp ħəsəblənəqan. Biraq u Asuriyə pədişahı Axurbanipal tərpidin miladiyədin ilğiriki 665-yili rəḥimsizlik bilən bitqit kılındi.

11 Sənmu məst bolisən;

Sən məkünüwalisən;

Sən düxməndin himayə izdəp yürisən;□

12 Sening barlıq istihkamliring huddi tunji mewigə kirgən ənjür dərihining ənjürlirigə ohx-aydu;

Birla silkisə, ular yegüqining aozioqa qüxidu.

13 Mana, həlqing xəhiringdə kız-ayallardək bolup qaldı;

Zeminingning kowukliri düxmənliringgə kəng iqlidu;

Ot tēmür taqakliringni yəp ketidu.□

14 Əmdi muḥasirigə təyyarlıq kılıp su tartip qoy!

Qorqanliringni mustəhkəmlə!

Seqiz topidin lay etip,

Hək layni qəyləp qoy!

Humdanni raslap qoy!

15 Ot seni xu yərdə yəp ketidu;

Kiliq seni üzüp taxlaydu;

U seni qekətkə liqinkisidək yəwatidu;

Əmdi özüngni qekətkə liqinkiliridək kəp kıl,

Qekətkidək özüngni zor kəp kıl!

□ **3:11 «Sənmu məst bolisən; sən məkünüwalisən,...»** — «sənmu məst bolisən» — tarihta kəp küqlük xəhərlər özidə turuquqlarning bihəstəlik kılıxi wə əzlidiridin məqrurlinip hərəq iqip məst boluxi bilən, düxmənlər bəsüp kirgən. No-Amonning əhwalimu bəlkim xundək bolqan, Ninəwəning aqiwiti jəzmən xundək bolidu. □ **3:13 «həlqing xəhiringdə kız-ayallardək bolup qaldı»** — bu ikki bislik gəp. Birinqidin Ninəwə xəhiritidiki kəp ərlər xu dəwərdiki padixahı Sardonopolisqə əgixip bəqqiwaz bolup kətti. Sardonopolis əzi ayalqə kiwinip yürətti. Bu ixlar Huda aldida əzligə jaza elip kelidioqan eqir gunah idi. İkkinqidin, jənggə kəlgəndə, Asuriyə həlqi kız-ayallardək qorqup ketip qaqidioqanlığını kərsitidu.

16 Sən sodigərliringni asmandiki yultuzlardin kəp kilding;

Mana, qekətkə liqinkisi kanat qikirip, uqup ketidu!□

17 Sening ərbabliring qekətkilərdək, Sərdarliring mijir-mijir qaqqikizlərdək bolidu; Mana ular sooquk künidə qitlar iqigə kiriwelip makan kildu;

Kuyax qikkanda, ular qeqip ketidu, Baroqan yerini tapkili bolmaydu.□

18 Qopanliring mügdəp qaldi, i Asuriyəning padixahi;

Sening aqsəngəkliring jim yatidu; Həlking taqlar üstigə tarkilip kətti, Həqkim ularni yioqmaydu;□

□ **3:16 «qekətkə liqinkisi kanat qikirip, uqup ketidu!»** — «qekətkə liqinkisi ... uqup ketidu» degənnin mənisi bəlkim Ninəwəning kəp sodigərliri bexioqə eqlir kün qüxkəndə uningə qəq yərdəm bərməy, «bikar tələp» qekətkidək qeqip ketidu; 17-ayətnimu kəring. □ **3:17 «Sening ərbabliring qekətkilərdək, sərdarliring mijir-mijir qaqqikizlərdək bolidu; mana ular sooquk künidə qitlar iqigə kiriwelip makan kildu»** — qekətkilər sooquk wəqitlarda «tonglap qetip qalidu», qəq midirliqas bolup qalidu. Asuriyəning əskərliri ohxaxla jənggə kirgəndə qəq hərəkat qilməy, bəlkim qorqunqtin «qetip qalidu». Andin ular qeqip «uqup ketidu». □ **3:18 «Qopanliring mügdəp qaldi, i Asuriyəning padixahi.... həlking taqlar üstigə tarkilip kətti, həqkim ularni yioqmaydu...»** — «qopanliring» yəni «həlkə padiqiliring», «həlkə bəqquqiliring» bəlkim məmlikətning bihətərlikigə məs'ul boləqlərləni, yəni padixahning ordididiki wəzir-wuzralirini kərsitidu. Həqkim tarkilip kətkən Asuriyə həlkədin həwər elip ularni yioqmaydu, bəqmaydu. **«Həlking taqlar üstigə tarkilip kətti, həqkim ularni yioqmaydu...»** — Asuriyə həlkə tarkitiləqləndin keyin hərəqiz qəytidin bir əl-yurt bolmioqlan.

19 Sening yarang dawasiz,
Sening zəhming eḡirdur;
Həwiringni angliḡanlarning həmmisi
üstüngdin ḡawak ḡalidu;
Qünki tohtawsiz rəzilliking kimning bexiḡa
kəlmigəndu?

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5